

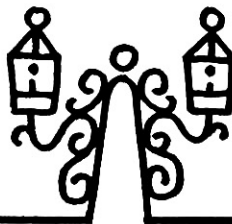
PAINETUSSA sanassa on tänä kesänä puhuttu Oulun Hupisaarista. Julkisuuteen on tullut paljon uutta tietoa, josta osa on koostunut ammoisina aikoina Oulun lehtiin painetuista tietopalasista, voipa sanoa, että kokonaisista tietopaketeistakin, osa löytynyt sattumoisin arkistojen kätöistä.

NIMELLÄ Hupisaaret, meille tuiki tutulla ja itsestään selvällä, on oma kehityshistoriansa. Maisteri **Pertti Juvani** vakuuttaa, että rakkaat koskisaaremmen, käypä sanonta vielä viime vuosisadan loppupuolellakin, otettiin hyötykäyttöön jo 1600-luvulla. Puroissa kalastettiin, ja niiden varsilla ja niiden yli oli myllyjä erilaisiin tarkoituksiin, tampoja jne. Nimeksi olisi sopinut "Hyöty-saaret" tai sitten kompromissina "Hupi ja Hyöty Saaret" (vrt. viime vuosisadalla perustettu "Hupi- ja Hyöty Seura").

* * *

LASARETINSAARET lienee ollut kauan virallinen yleisnimi, mutta kun ruotsinkieliset olivat alkaneet käyttää nimitystä **Frihetskholmarna**, vakiintui suomen kieleen Vapaudensaaret. Rahvas taisi silti puhua Huvisaarista, jonka v pai-

Panu — Hupisaaret — Ilosaaret

netussa sanassa esiintyi tutunomaisena "tuplaveenä": w. Oulun Wiikko-Sanomia käytti nimitystä Huvisaaret jo ainakin 1865, ja niinpä kaupunginvouti **Léman** seuraavana vuonna pani runonsa nimeen Huvitus Saaristot.

* * *

HUVISAARET esiintyy Wiikko-Sanomissa uudelleen ja uudelleen, vaikka 1876 sitten esiintyy myös Vapaudensaaret, ja periytyy Kaiulle, 1879, ja Pohjois-Suomelle, 1881. Mutta 1884 Kaiulla on jo Hupisaaret. Korkea maistraatti näyttäisi samoihin aikoihin silti puhuneen Vapaudensaarista.

Ilosaaret on sekin tuttu nimi monelle. Hämmästyin aikalailla, kun Stuttgartista Ouluun esitelmöimään tullut entinen helsinkiläinen, professori **An-**

tero Markelin, "Vantaan ruotsalaisia", niin kuin hän itse huomautti, muisti kirjan **Ilosaarten seutuivilta**, niin kuin saman tien muisti myös poikaromaanin **Me pojat ja Arkelan kapteeni**. Kirjailija on avoimainen oululainen **Jaakko Tervo**, lehtimiesuransa Oulussa aloittanut, vaikkakin sitten kotikaupunkinsa jo 1910 jättänyt. Kirjat ilmestyivät Kariston suosituksessa sarjassa — siitäpä tutut professorillemmekin! — peräkkäisinä vuosina, ensisimainnitu viimeisenä joulukuista 1930.

* * *

TERVO kertoo poikien puuhista, retkistä ja seikkailuista Oulun kuuluisan sisäsaariston sekä sisällä että tuntumassa. Ilosaaret on hänellä peitenimi, ei nimiehdotus jo vakiintuneelle Hupisaaret. Moni poikapolvi

on jo tähän mennessä ehtinyt leikkiä Hupisaarilla, moni Tervon jälkeenkin. Entäpä tytöt. Teki mieli sanoa, että eiväthän ne tytöt juosseet pitkin peltoja ja katuja, mutta muistin sitten **Jaakko Tervon** sukulaismiehen **Teuvo Pakkalan** kuuluisat karkaraaralaiset ja **Latun Liisan**, niin että... Mutta ehkäpä Ilosaaret tulivat tyttöjen ohjelmaan useammin kuin pojilla sitten siinä iässä, kun oli tai olisi ollut mukava kulkea käsi-kädessä.

* * *

SILTOJEN YMPÄRI oli tavallinen kävelyreitti Oulussa, yöttä- tai vastapäivään tuulesta tai viiman suunnasta riippuen, tai Hupisaarten ympäri. Patosillan valmistuminen teki sitten mahdolliseksi matkan puoltamisen ja Hupisaarten liittämisen siltakierrokseen. Isojen siltujen kiertämiseen liittyi vielä se oma rantapolkunsaa, jota kutsuimme Lemmenpoluksi. Hupisaarten lemmenpolkuja ei ollut erikseen nimetty. Romanttista kuin "Rösleinissa"!

Oulun Päivillä Hupisaarten kävely kuulemma alkaa prikulleen klo 12.